

KVANTIFISERINGSVERKTØYET

Bakgrunn

KS' forslag til finansieringsordning for lokale klimatiltak, KLOKT, forutsetter at det kan beregnes effekt av de enkelte klimatiltak, slik at tredjepart kan verifisere kuttene effekt og kjøper vet hva som oppnås. Verktøyet er en integrert del av KLOKT-modellen.

For kommunene gjør verktøyet det lettere å finne fram til de mest effektive tiltakene og å prioritere mellom tiltak. Samtidig dokumenterer beregningene kommunesektorens tiltakspotensial og klimarolle.

Verktøyet er utviklet gjennom to FoU-prosjekter, avsluttet i mai 2011. Så vidt KS vet, er dette det første verktøyet i sitt slag.

Ved at verktøyet er internettbasert sikres konsistent databruk, brukervennlighet og transparens. Bruk av verktøyet er gratis.

Verktøyet omfatter beregninger for klimagassene som kan påvirkes av kommunale tiltak: CO₂, metan og lystgass. All effekt beregnes til nærmeste hele tonn CO₂-ekvivalenter.

Oppbygging/virkemåte

Hovedelementet i verktøyet er et sett med beregnings- og dokumentasjonsmoduler, "sjekklister". Hver sjekklister dekker en bestemt type tiltak, for eksempel "Mer konsentrert by- og tettstedsutvikling" og "Gassoppsamling på avfallsdeponi". Foreløpig er det laget 19 slike sjekklister innenfor tiltaksområdene stasjonær energi, areal- og transportplanlegging, landbruk og avfall.

Verktøyet startside inneholder en oversikt over alle tilgjengelige sjekklister, gruppert etter tiltaksområde. Startsidene blir dermed også en idéliste.

I sjekklisterne blir brukeren ledet steg for steg gjennom beregningsprosessen. Alle ledd er obligatoriske, slik at det sikres konsistente beregninger. Grunnlagsdata hentes fra SSB, regionale transportmodeller og evt. andre offentlige kilder. Egeninnsamlede data kan brukes i enkelttilfeller.

Alle sjekklister er bygget opp på en slik måte at beregningene utføres i tråd med Klimakonvensjonens definisjoner av klimatiltak, med krav til blant annet addisjonalitet og systemavgrensning. Dette sikrer at det bare beregnes reelle kutt og at samme kutt ikke kan regnes to ganger.

Ved starten av hver beregningsprosess lages det en referansebane som viser hvor store utslippene vil være hvis det ikke igangsettes tiltak. Deretter beregnes det hvor store utslippene vil bli etter at tiltaket er gjennomført. Forskjellen mellom de to beregningene er tiltakets effekt.

Beregnings- og dokumentasjonsprosessen avsluttes med en en-sides tiltaksbeskrivelse ("kartotek kort") som gir all nødvendig informasjon om tiltaket og dets effekt.

På grunnlag av den oppnådde effektberegningen og kommunens egne beregninger over tiltakets kostnader kan kostnadseffektivitet beregnes.

Videreutvikling

For å dekke en større del av kommunesektorens tiltakspotensial er det behov for å utvikle flere sjekklister. KS er i samtale med flere aktører om slik videreutvikling, bl. a. MD/Framtidens byer, Akershus fylkeskommune, Transnova og Veidirektoratet.

I de nærmeste månedene vil kvantifiseringsverktøyet bli testet ut i konkrete prosjekter i Framtidens byer, Akershus fylkeskommune og i flere kommuner.

Sammen med Enova vurderes det dessuten å lage sjekklister for kutt i bruk av el-kraft. Ettersom elforbruket i Norge hovedsakelig er basert på fornybar vannkraft, faller slike tiltak utenfor Klimakonvensjonens definisjoner av klimatiltak. Effekten av slike tiltak vil bli oppgitt separat i sparte kWh.

Parallelt med utviklingen av kvantifiseringsverktøyet er det også blitt utviklet et nytt verktøy for klima- og energiplanlegging. Verktøyet er nå klart til programmering. Det legges opp til at beregningene i kvantifiseringsverktøyet enkelt kan overføres til planverktøyet og vise versa.

Full bruk av disse verktøyene vil kreve at det opprettes en drifts- og rådgivningsinstans. Dette vil kreve finansiering fra andre kilder enn KS.